

Jatkuva oppiminen

Oppiminen organisaatiossa

Linda Juntunen & Satu Heimo
26.4.2022

Tänään agendassa

Jatkuva ja elinikäinen oppiminen organisaatiossa

- Alkutehtävä
- Organisaatioissamme tapahtuvaa oppimista:
 - Sivistystyön vapaus ja vastuu -ohjelma
 - Opetushallitus, EPALE
- **Tauko, n. 5 min**
- Miten organisaatioissa opitaan tulevaisuudessa?
- Lopputehtävä

Alkutehtävä

- Mieti ennakkotietojesi ja kuuntelemasi podcast-jakson perusteella, mikä ero on elinikäisellä ja jatkuvalla oppimisella?
- Millaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun termit liittyvät?
- Kirjoita vastauksesi ylös itsellesi, tarvitset niitä lopputehtävässä.
- Aikaa, 5min.

Sivistystyön Vapaus ja Vastuu (SVV) -ohjelma

Vapaan sivistystyön tutkimuksen ja koulutuksen vahvistaminen, tutkijoiden ja toimijoiden vuorovaikutuksen vahvistaminen sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Vapaa Sivistystyö ry:n (VST), Tampereen ja Itä-Suomen yliopistojen sekä Åbo Akademin välinen sopimus 2011 alkaen.

Opinnäyte- ja harjoitteluyhteistyö, yhteisjulkaisut, keskustelutilaisuudet sekä tieteen yleistajuistamisen työpajat.

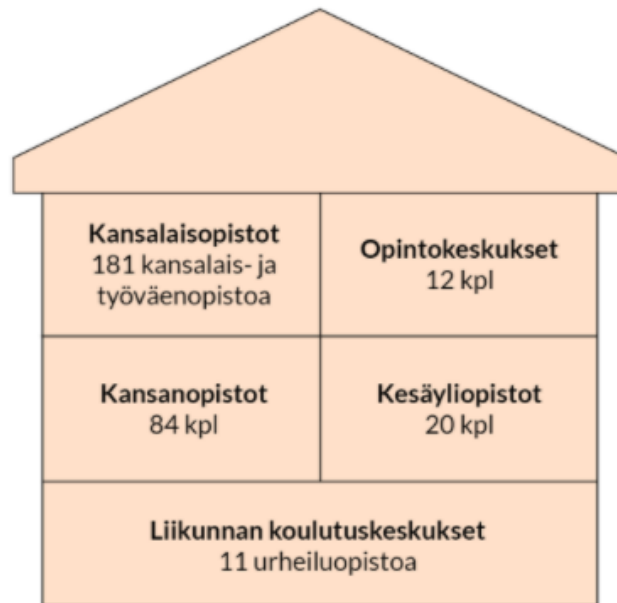
Sivuilla tietoa mm. vapaan sivistystyön graduista ja väitöstutkimuksista.

Vapaa sivistystyö

- Tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta (Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632).
- Koko Suomen kattava opinto-, kurssi- ja koulutustoiminta.
- Tavoittaa vuosittain noin miljoona osallistujaa.

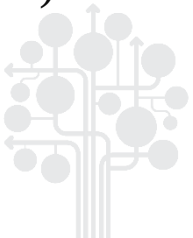
Vapaan sivistystyön oppilaitokset

Kuva: [Opintokeskukset](#) | [Opintokeskukset r.y.](#)

Vapaa sivistystyö voi tehdä moniakin tehtäviä, mutta sen omimpia alueita on edelleen kaksi. Vapaan sivistystyön suuri etuoikeus on järjestää **persoonallisuutta monipuolisesti kehittäviä opintoja** – mukaan lukien käden taidot – silloinkin kun niillä ei ole suoraa yhteyttä ammatillisiin kompetensseihin. Vapaa sivistystyö on osa kansalaisyhteiskuntaa, luo oppivia yhteisöjä ja **rakentaa sosiaalista pääomaa** sen lisäksi, että se työskentelee aktiivisen kansalaisuuden hyväksi yhdessä yhteisöjen ja oppivina organisaatioina toimivien yhdistysten kanssa. Näissä tehtävissä sen omin didaktinen lähestymistapa on **vuorovaikutus ja yhdessä oppiminen**. Yhteisöllinen oppiminen saattaa olla monelle ainoa tie tietoyhteiskunnassa tarvittavaan oppimisen perustaan, myös yleissivistäviin tutkintoihin.

(Seppo Niemelä, 2002, Aikuiskasvatus)

Miten vapaassa sivistystyössä opitaan?

- Oman oppilaitoksen kehittämistoiminta
- TKI-toiminta ja/tai pro gradu sekä AMK-yhteistyö
- Keskusjärjestöjen tai kattojärjestön hankkeet
- Uudet kohderyhmät, menetelmien sopeuttaminen, uudet koulutukset
- Lakiuudistukset, valtionrahoitus, hankkeet
- Paikallinen kehittäminen ja verkostot
- Kuntatalouden/alueiden muutokset, fuusiot
- Vertaisryhmä-mentorointi (Antti Karhulahti, pro gradu)
- Omaehtoinen kouluttautuminen

Osaamisen tunnustaminen

- Järjestö- ja yhdistystoiminnassa (opintokeskukset) syntyy monenlaista osaamista vapaaehtoisille, luottamustoimijoille ja palkatuille työntekijöille.
- ”Järjestöjen koulutuksen merkitys tulisi tunnistaa yhteiskunnassa osana jatkuvaa ja elinikäistä oppimista ja järjestöissä hankittu osaaminen tulisi validoida niin oppilaitoksissa kuin työelämässä. Lähtökohdat:
 - **Tutkintotavoitteinen validointi:** Oppilaitokset > Tavoitteena on opintojen lyheneminen/keventyminen ja valmistumisen nopeutuminen.
 - **Uraa edistävä validointi:** Työelämä > Tavoitteena on työllistyminen tai työtehtävien sisällön ja vaativuuden muuttuminen.
 - **Järjestöissä toimimista edistävä validointi:** Muut järjestöt > Tavoitteena on päällekkäisyyksien vähentäminen ja opintopolun nopeutuminen.
 - **Sosiaalinen validointi:** Yksilö (ja hänen yhteisönsä) tunnistaa ja tunnustaa osaamisen. Tavoitteena on voimaantuminen ja aseman muutos yhteisössä.”
- **Digitaalinen osaamismerkki (Open Badge)** on sähköinen ja visuaalinen dokumentti osaamisesta. Osaamismerkillä voidaan tunnistaa, tunnustaa ja näyttää eri tavoin hankittua osaamista. Osaaminen voi liittyä esimerkiksi johonkin tietoon, taitoon, pätevyyteen, rooliin, tehtävään tai asenteeseen.

[Osaamismerkkit - Opintokeskus Sivis \(ok-sivis.fi\)](https://ok-sivis.fi)

**Elinikäistä
vai
jatkovaa
oppimista
?**

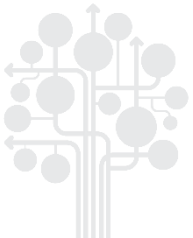
Unescon määritelmiä elinikäisestä oppimisesta (2016)

- *Adult learning and education is a core component of lifelong learning. It comprises all forms of education and learning that aim to ensure that all adults participate in their societies and the world of work.*
- *The aim of adult learning and education is to equip people with the necessary capabilities to exercise and realize their rights and take control of their destinies. It promotes personal and professional development, thereby supporting more active engagement by adults with their societies, communities and environments. **It fosters sustainable and inclusive economic growth and decent work prospects for individuals.***
- *Member States should consider: ... fostering inter-ministerial coordination between policy areas (e.g. **economic development**, human resource, labour, health, agriculture, and environment), which is essential in **optimizing the use of resources (cost-effectiveness and cost-sharing) and maximizing learning outcomes***

... these examples... entail certain normative assumptions concerning who the citizen should be – or rather become – in order to be included in and part of society. In other words, adults as such are deemed not yet citizens, despite being adults and thus already citizens in a formal sense.

Fejes, A. 2019. Adult education and the fostering of asylum seekers as “full” citizens. *International Review of Education* 65 (2), 233–250. Adult education and the fostering of asylum seekers as “full” citizens (springer.com)

Unescon määritelmiä elinikäisestä oppimisesta (2020)

Although lifelong learning is a very broad concept, it is generally understood in a limited way, and often as interchangeable with narrower terms such as adult education, elder education, continuing education or skills for work. A fuller understanding of the concept of lifelong learning emphasizes that learning is lifelong and life-wide, from birth to death (*any time*) and exists in and out of the education system (*anywhere*). Learning is undertaken by people of all ages (*anyone*), takes place through a range of modalities, including face to face, at distance and, increasingly, online, and concerns all domains of knowledge (*anything*).

Unesco, 2020. Embracing a culture of lifelong learning: contribution to the Futures of Education initiative;report;a transdisciplinary expert consultation.

[LINKKI](#)

Ihmisoikeus, planeetan oikeus

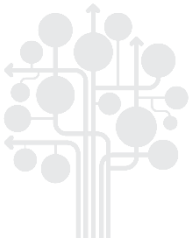
universally accessible to all citizens. Placed in a sustainable development perspective, where learning for the planet is key, lifelong learning appears as a human right for the planet and as what should become a 'planetary' public good. This leads to knowing ourselves better, learning about other communities and learning to take care of the planet. In this framework, lifelong learning would no longer be guided mainly by the need to educate the next generation of workers, but by the superior imperative of educating global citizens: citizens who care about each other, other communities in the world, and about the environment.

Unesco 2020.

Elinikäinen ja jatkuva oppiminen, määritelmät

- Poliittisesti ohjattuja, mm. työllisyyden kuntakokeilut
- Oman aikakautensa tuotteita, -ismejä
- Suomalaiseen kansalliseen koulutukseen vaikuttavat eurooppalaiset dimensiot
- Määrittävät ja kertovat yhteiskunnallisista arvoista ja normeista
- Tulkinnat käytetyistä käsitteistä vaihtelevat ja sisältävät joskus myös negatiivisia konnotaatioita (esim. aktiivinen kansalaisuus – aktiivisuuden pakkoa, työllistettävyyttä?)
- Mikro-, meso- ja makrotason ilmiöitä
- Jatkuvan oppimisen professuurit (Oulu, Tampere)
- Matka tärkeämpi kuin päämäärä? Suoritteisuus vs. ”vapaus”

Jatkuva oppiminen

2.1. Jatkuvan oppimisen käsite ja taustat eri maissa

Jatkuvan oppimisen käsitteellä tarkoitetaan oppimista ja kouluttautumista, jota tapahtuu läpi koko elämän. Niin lapset ja nuoret kuin aikuiset ovat jatkuvan oppimisen subjekteja. Jatkuva oppiminen voi tapahtua eri tavoin, joista jokainen esiintyy jatkuvasti elämän aikana (Laal & Laal 2014):

- **Muodollinen oppiminen:** oppiminen, jota tapahtuu organisoidussa ja strukturoidussa kontekstissa (esim. yrityksen toteuttama koulutus tai koulutusorganisaation toteuttama koulutus). Oppiminen on koulutuksen suunnitelmallinen tavoite ja osaaminen voidaan koulutuksen päätteeksi todentaa muodollisella tavalla, kuten diplomilla tai todistuksella.
- **Epämuodollinen oppiminen:** oppiminen, jota tapahtuu suunnitelluissa tehtävissä, mutta jotka eivät eksplisiittisesti ole oppimisaktiviteetteja (esimerkiksi osana työtehtäviä). Nämä kerryttävät työelämään liittyvää osaamista, mutta eivät suoraan johda todistukseen tai diplomiin.
- **Informaali oppiminen:** oppiminen, jota tapahtuu päivittäisten perhe-elämään, työhön tai vapaa-aikaan liittyvien aktiviteettien kautta. Tämän tyyppistä oppimista voisi kuvailla kokeilulliseksi tai vahingossa tapahtuvaksi oppimiseksi.

Sitra 2019. Jatkuvan oppimisen käsitteitä maailmalla. [Jatkuvan oppimisen rakenteita maailmalla \(sitra.fi\)](https://www.sitra.fi/jatkuva-oppiminen)

- To maintain these remarkable performances, the skill development system needs to **adapt to a rapidly changing labour market**. Globalisation, technological change and population ageing **are affecting the types of jobs that are and will be available in Finland and how they are carried out**. As the vast majority of people affected by these changes are already in the labour market, **addressing the skills of the existing workforce will be key to managing the transition**. Giving adults better opportunities to upskill and reskill will improve their economic outcomes and well-being, as well as **help maintain the competitiveness of Finnish firms and the economy as a whole**.

OECD. 2020. Continuous Learning in Working Life in Finland. [Continuous Learning in Working Life in Finland | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](https://www.oecd-ilibrary.org/working-life/continuous-learning-in-working-life-in-finland_98989898)

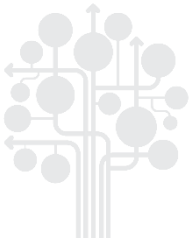
Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan koko elämänkaaren aikaista, eri elämänaalueille ulottuvaa oppimista.

Jatkuvalla oppimisella vastataan tarpeeseen kehittää ja uudistaa osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa.

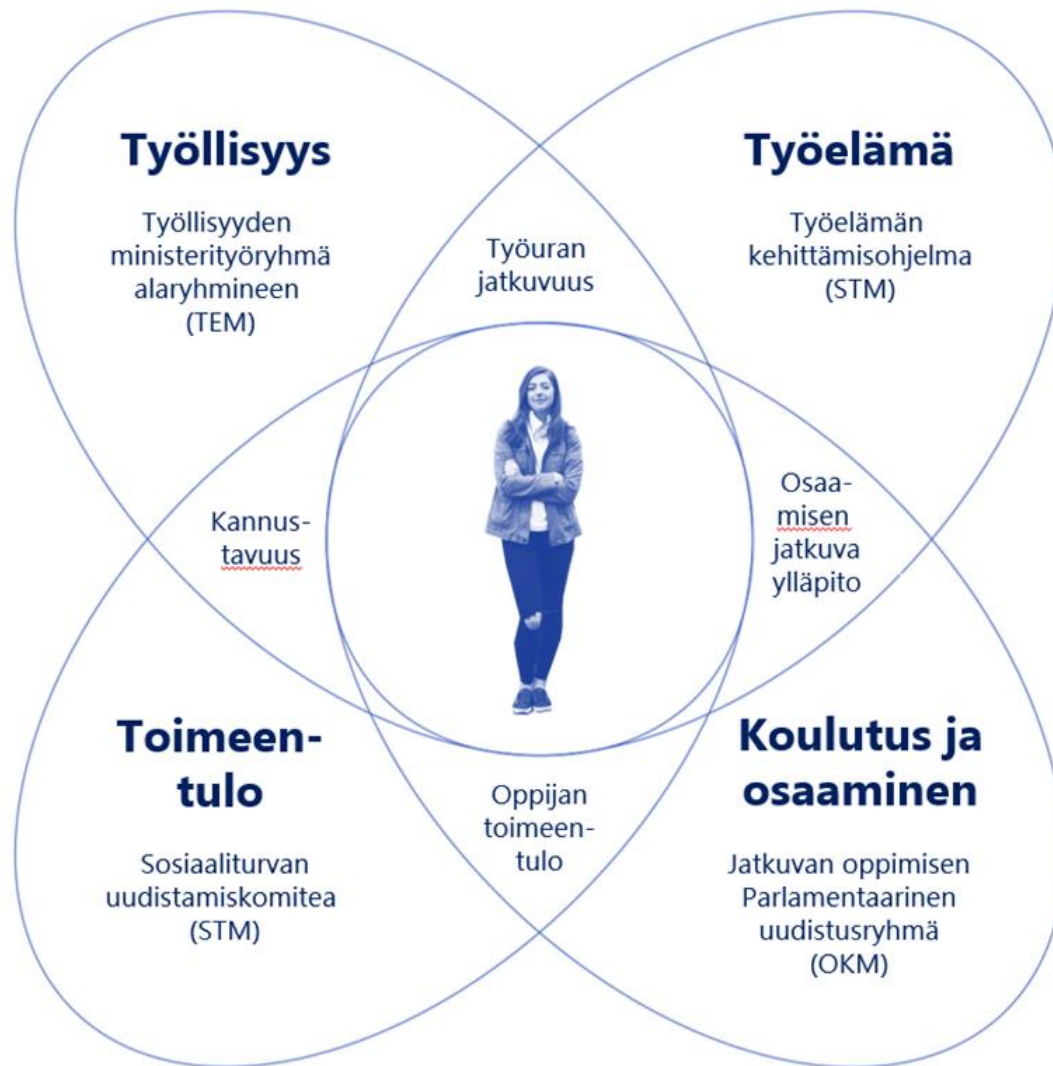
OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Ai miksikö jatkuva oppiminen on uhka elinikäiselle oppimiselle? Jatkuva oppiminen rajaa tarkastelun ja kehittämisen vain työkäisiin ja työhön liittyvään koulutukseen. Sen sijaan elinikäinen oppiminen kattaa kaikki ikäryhmät vauvasta mummoon ja vaariin, ja kaikenlaisen – ns. elämänlevyisen – oppimisen, mukaan lukien siis harrastustavoitteisen ja yleissivistävän opiskelun ja oppimisen sekä yhteisökasvatuksen. Jos nämä erot unohdetaan tai käsitteet sekoitetaan, kärsii koko maa – työelämä mukaan lukien.

Jyri Manninen 2021. Jyri Manninen: Onko jatkuva oppiminen elinikäisen oppimisen pahin uhka? – Sivistystyön Vapaus ja Vastuu

Lähde: [Jatkuva oppiminen - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

JOTPA

Jatkuvan oppimisen uudistuksen tavoitteena on kehittää ja uudistaa ihmisten osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa sekä vastata työelämän muutoksista johtuviin osaamistarpeisiin.

Uudistuksen visiona ja tavoitteina on, että:

- **Jokainen kehittää osaamistaan työuran aikana.**
- **Kaikilla on työllistymisen ja merkityksellisen elämän edellyttämät tiedot, taidot ja osaaminen.**
- **Osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista.**

Lähde: OKM

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen perustaminen on osa jatkuvan oppimisen uudistusta.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetushallitus

Opetushallituksen tehtävänä on kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja elinikäistä oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä.

Henkilöstöä yhteensä 453.

Pääjohtaja vuodesta 2021 Minna Kelhä.

Opetushallituksen visio, mission ja tapa toimia

Visiomme | Vår vision

Jokainen voi kasvaa potentiaaliinsa

Alla kan nå sin fulla potential

Tapa toimia: Luomme avoimuudella luottamusta, muotoilemme yhdessä ratkaisuja, uskallamme uudistua oppijan parhaaksi ja elämme kuten opetamme

OPH foorumi, Oppimisen foorumi, duunisafari –konsepti, henkilöstökoulutukset, ruotsin opiskelu ...

Kevään henkilöstökoulutukset

Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu
Teams Hosting 1: 4.3.-1.4.2022		4.5. Hyvä virkakieli
8.3. Tietoturva- ja tietosuojaperehdytys/koulutus	5.4. Itsensä johtaminen ja tehokas ajanhallinta (2. osa)	11.5. Handi-tilaajien klinikka
9.3. Datan lukutaito asiantuntijan työssä 4. moduuli	13.4. Tietoturva- ja tietosuojaperehdytys/koulutus	17.5. Tietoturva- ja tietosuojaperehdytys/koulutus
16.3. Handi-tilaajien klinikka	13.4. Handi-tilaajien klinikka	17.5. Virkamieheen kohdistuva vihapuhe ja maalittaminen: toimintaohje ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen
23.3. Yleishallinto ja julkisuus	Teams Hosting 3: 22.4.–12.5.2022	24.5. Virkamieheen kohdistuva vihapuhe ja maalittaminen: toimintaohje ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen
29.3. Itsensä johtaminen ja tehokas ajanhallinta (1. osa)	27.4. Informaatiovaikuttaminen ja siihen varautuminen	

Muita osaamisen kehittämisen keinoja

- [eOppiva](#), valtion yhteinen digitaalinen oppimisympäristö
- Suuri määrä koulutuksia erilaisiin osaamistarpeisiin
- Työnohjaus, coaching ja mentorointi
- Keinoja tutkia ja kehittää omaa / tiimin toimintatapaa
- Tehtäväkierto OPH:n sisällä ja valtiolla

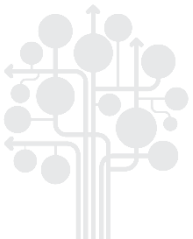
Opetushallituksen henkilöstön
osaamisen kehittämisen painopisteet 2021

Miten organisaatioissa opitaan tulevaisuudessa?

- Korona kohteli eri tavalla erilaisia toimijoita, organisaatioita ja ihmisiä.
- Ukrainan sotaan reagointi erilaista eri sektoreilla.
- Voiko organisaatiossa olla proaktiivinen, kun ympärillä tapahtuu yllättäviä?
- Onko oppiminen organisaatiossa yksilön vastuulla?
- Miten käy vapaan sivistystyön kun vastassa on jatkuva oppiminen?

Sivistystyön tehtävänkuva on muuttunut sen yli satavuotisen historian aikana. Alkuaikoina se oli enemmän tai vähemmän kriittistä, toimijat pyrkivät ainakin jossain määrin muuttamaan yhteiskuntaa. Nykypäivänä sivistystyötä voidaan lähinnä kuvailla yhteiskuntajärjestystä tukevaksi. Onko tämä vapaan sivistystyön toimijoiden tietoinen linjaus, josta pidetään kiinni mahdollisista muutospaineista huolimatta?

(Annika Turunen, nyk. Pastuhov 2013. Sivistystyösopeuttamisen ja voimaannuttamisen ristipaineessa. Aikuiskasvatus.)

Kolme skenaariota vapaan sivistystyön tulevaisuudelle

Hiipuva vapaa sivistystyö

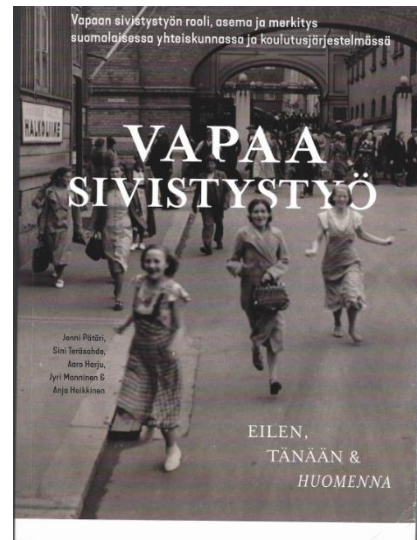
Jatkuva, järjestelmällistytvä ja neutraloituva vapaa sivistystyö

Kestävä, vaikuttava ja uudistuva vapaa sivistystyö

Olennaista pyrkimysten, onnistumisten ja vahvuuksien

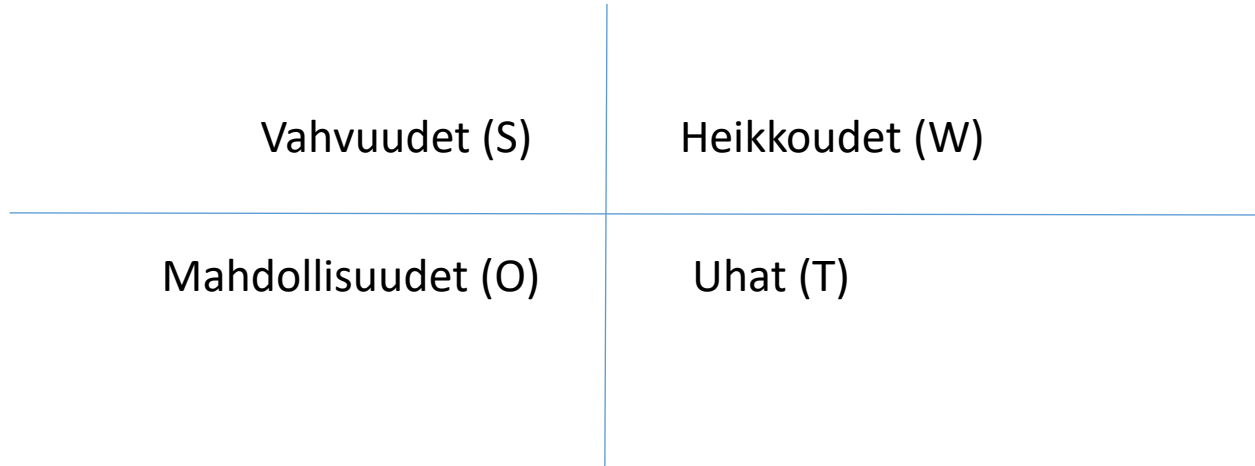
- **kirkastaminen ja näkyväksi tekeminen** – itselle ja muille.
- **kriittinen tarkastelu.**
- Panostaminen sisäiseen ja ulkoiseen viestintään, ml. **julkiseen keskusteluun.**

- Itseymmärryksen vahvistaminen, kriittinen reflektio ja uudistaminen edellyttävät jatkuvaa keskustelua.
- Vst:n uhattu asema tiede- ja koulutushallinnossa, näkymättömyys opetusohjelmissa + tutkimuksessa.
- Vahvistetaan alan akateemista asemaa yhdessä – olennaista alan vaikuttavuuden ja sen vahvistamisen kannalta.

Lopputehtävä

Jatkuvan oppimisen SWOT-analyysi, 3-4 hengen ryhmissä,
tulokset Flingaan: bit.ly/SWOToppiminen

Löydät meidät somesta!

EPALE

Suomi

[@EPALE_FI](https://twitter.com/EPALE_FI)

[Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi](#)

[Aikuisten matkassa](#)

[Aikuisten matkassa](#)

[@epale_fi](https://www.instagram.com/epale_fi)

[EPALE – Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi](#)

**SVV-
SIVISTYSTYÖN
VAPAAUS JA VASTUU**

[@SVastuu](https://twitter.com/SVastuu)

[Vapaa Sivistystyö ry - Fritt Bildningsarbete rf](#)

Luettavaa

- Sivistystyö planetaaristen kriisien ajassa. Aikuiskasvatus, teemanumero. [LINKKI](#)
 - Sis. mm. Käyrä & Korsunova. Planetaarinen kriisi tekee vastuullisuusasiantuntijoista aikuiskouluttajia.
- **Heikki Kinnari.** 2020. Elinikäinen oppiminen ihmistä määrittämässä. Väitöstudium, Jyväskylän yliopisto. [LINKKI](#)
- Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä (toim. Jenni Pätäri, Sini Teräsahde, Aaro Harju, Jyri Manninen & Anja Heikkinen) 2019. Helsinki: SVV & VST ry. [LINKKI](#)
- **Henri Piirainen 2020.** Kansalaisopiston tuottamat työelämähyödyt. Itä-Suomen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. [LINKKI](#)
- Tiia Kontkanen & Satu Heimo 2022. Vapaan sivistystyön vallasta, hallinnasta ja rahoituksesta. Sivistystori-blogi. [LINKKI](#)

Kysymyksiä kiitos!

Linda Juntunen, linda.juntunen@jotpa.fi

Satu Heimo, satu.heimo@sivistystyo.fi